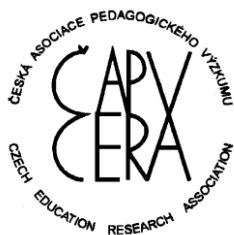

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 1/2015

V prvním čísle Bulletinu přinášíme informace o příští konferenci ČAPV a pozvánky na další konference.

Za pozornost stojí anotace mnoha nových knih a aktuálních čísel pedagogických časopisů.

Připomínáme také výzvu pro autory časopisu Lifelong Learning.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Pozvánka na konferenci ČAPV

Katedra pedagogiky Pedagogické fakulty ZČU v Plzni pod záštitou paní děkanky doc. PaedDr. Jany Coufalové, CSc. vás zve na 23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu

Etické a sociální aspekty v oblasti vzdělávání a pedagogickém výzkumu

Termín konání: 16.–18. 9. 2015

Bližší informace budou zveřejněny na adrese <http://konference-capv-plzen-2015.webnode.cz/>

Za organizační tým Dagmar Čábalová

2. Členství v ČAPV a platba členského příspěvku

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejich každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní); příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800 (pobočka Felberova 4, Liberec), jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

3. Nové tváře v ČAPV

O členství v ČAPV je stálý zájem z řad již renomovaných i začínajících výzkumníků. Tuto potěšitelnou zprávu dokládá i pravidelně zařazovaná rubrika v úvodu našeho Bulletinu. Také v únoru 2015 byli na základě vlastní žádosti přijati do řad členů ČAPV tito noví členové (uvádíme jméno, pracoviště a oblast deklarovaného odborného výzkumného zájmu nových členů):

- PhDr. Václav Bělík, Ph.D., Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra sociální patologie a sociologie; zaměření: sociální pedagogika, prevence a terapie rizikového chování;
- Mgr. Petra Kobrová, Open Gate – gymnázium a ZŠ, s.r.o.; zaměření: učitelství 1. stupně, nadané děti;
- PhDr. PaedDr. Martina Kosturková, Ph.D., Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie; zaměření: pedagogika, didaktika, kritické myšlení;
- RNDr. Patrícia Martinková, Ph.D., Ústav informatiky AV ČR; zaměření: psychometrie, teorie odpovědi na položku, výpočetní aspekty hodnocení kvality didaktických testů a jejich položek;
- PsLic. Jan Vyhnálek, student doktorského studia na Pedagogické fakultě UK v Praze; zaměření: podpora dětí se specifickými vzdělávacími potřebami, kognitivní rozvoj, inkluzivní vzdělávání.

Nově přijatým členům zasíláme přijímací dopis se základními informacemi. **Přejeme jim neutuchající zájem o pedagogický výzkum a mnoho profesních úspěchů nejen na tomto poli.**

Vzhledem k pестrosti jejich profesních zájmů i zázemí očekáváme, že naši noví kolegové vnesou do činnosti asociace nové podněty a budou pro komunitu pedagogického výzkumu aktivními, platnými a perspektivními členy.

Petr Novotný, předseda

POZVÁNKA NA KONFERENCI PRAGMATISM AND DEMOCRACY IN THE VISEGRAD COUNTRIES: HISTORY AND VISTAS

Faculty of Education, Masaryk University, Brno

7th–9th May 2015

Main aim of the conference is to bring together experts on philosophy of education and educators who strive to link modern educational philosophy with educational theory and practice. Thanks to the work of John Dewey and his idea of education as the most important generator of the democratic society, pragmatism can play a role of the mediator for an alternative educational discourse. The intended outcome of the discourse is formation of a viable and cooperative body of (not only pragmatist) experts that could contribute to positive change of the educational systems in our countries. The central conference topics:

Pragmatism and education

What is specific in pragmatist education? What can the European tradition of education pick out as inspiration from pragmatism? What can we learn from the Deweyan approach to education? Are there any connections between pragmatism and other approaches to education and educational philosophies?

Theory and practice

What can we learn from the pragmatist concept of theory and practice? Can we cross the traditional difference between theory and practice in education? What character does the effort to understand the relation between theory and practice in the pragmatist way have?

Alternative Educational Research

Can pragmatist educational philosophy offer anything important to educational research? Is there educational research – whether only designed or already running – that are inspired by pragmatist epistemology or the other alternative epistemologies close to the pragmatist one (phenomenology, hermeneutics, constructivism, cognitivism of the 2nd generation)? What can this research reveal to us?

History of educational pragmatism in the Visegrad Countries

Were there attempts to bring pragmatist thinking into our (Visegrad Countries') educational systems? Did these attempts have a real impact on our educational systems (reforms, changes in a system of education)? How deep and true to pragmatist thoughts were these attempts? Have the reforms or changes left some traces in the systems?

The conference webpage: <http://www.ped.muni.cz/pae2015/>

I am looking forward to meeting you in Brno.

Radim Šíp
Chief organizer

ZPRÁVA NEJEN PRO PŘÍZNIVCE SROVNÁVACÍ PEDAGOGIKY

Ve dnech 22.–26. 8. 2016 se bude konat v Číně (organizátor: Normal Beijing University a WCCES) 16. světový kongres srovnávací pedagogiky. Více informací sledujte na www.wcces.com. Na této adrese lze nalézt též informace o akcích srovnávací pedagogiky ve světě a dalších aktivitách WCCES.

Potenciální účastníky kongresu a znalce čínského vzdělávání vyzývám k přihlášení ke spolupráci na plánované publikaci Školní vzdělávání v Číně, která by měla být autorsky zpracována jako další monografie v ediční řadě nakl. Karolinum "Školní vzdělávání v zahraničí". Dosud vyšly studie věnované školnímu vzdělávání v Německu, Velké Británii, Švédsku, Ruské federaci, Estonsku, připravuje se Francie a Finsko, pravděpodobně Polsko. Případní zájemci o spolupráci na publikaci o Číně se mohou ozvat na e-mail: eliska.walterova@pedf.cuni.cz

Eliška Walterová

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 17.–18. 3. 2015 se v prostorách Pedagogické fakulty v Olomouci budou konat **III. Olomoucké speciálněpedagogické dny**, v rámci kterých je pořádána **XVI. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami** a III. Konference mladých vědeckých pracovníků, tentokrát na téma: "**Perspektivy speciální pedagogiky?!**" Více viz <http://www.contexo.cz/cs/specialni-pedagogika3/obsah/registrace-21>
- Ve dnech 25.–28. 3. 2015 se v Ballaratu (Austrálie) bude konat **16th International Symposium on School Life and School History Museums & Collections**. Více viz <http://www.iasmc2015.com.au/>
- Ve dnech dne 26.–27. 3. 2015 se v Českých Budějovicích se uskuteční konference a sjezd České pedagogické společnosti uvedené tématem **Škola a její křižovatky**. Více viz <http://www.cpbs.cz/aktual.htm>
- Ve dnech 23.–24. 4. 2015 se v Szegedu uskuteční **13th Conference On Educational Assessment (CEA 2015)**. Více viz www.edu.u-szeged.hu/cea2015/
- Ve dnech 7.–9. 5 2015 se v Brně bude konat konference **Pragmatism And Democracy In The Visegrad Countries: History And Vistas**. Více viz <http://www.ped.muni.cz/pae2015/>
- Ve dnech 1.–2. 6. 2015 se na Technické univerzitě v Liberci uskuteční konference **Výchova a vzdělávání v poutech totalitárního myšlení a systémů**. Více viz <http://vychova-vzdelavani-totalita.fp.tul.cz/cz/>
- Ve dnech 19–22. 6. 2015 se v Tokushimě (Japonsko) bude konat **59. International Council on Education for Teaching (ICET 2015) Challenging Disparities in Education**. Více viz <http://2015icet.org/>
- Ve dnech 24.–27. 6. 2015 se v Istanbulu bude konat **The International Standing Conference on the History of Education (ISCHE)**. Více viz: <http://2015.ische.org/conference-theme/>
- Ve dnech 25.–28. 8. 2015 se v Praze uskuteční konference Evropské sociologické asociace (ESA) **Differences, Inequalities and Sociological Imagination**. Více viz: <http://www.europeansociology.org/conferences.html>
- Ve dnech 7.–11. 9. 2015 se v Budapešti uskuteční konference **ECER 2015** s tématem **Education and Transition – Contributions from Educational Research**. Více viz: <http://www.eera-ecer.de/ecer-2015-budapest/>
- Ve dnech 16.–18. 9. 2015 se v Plzni bude konat **23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu**. Tématem budou **Etické a sociální aspekty v oblasti vzdělávání a pedagogickém výzkumu**. Více viz: <http://konference-capv-plzen-2015.webnode.cz/>
- Ve dnech 21.–23. 9. 2015 se v Oxfordu uskuteční **Oxford Ethnography and Education Conference 2015**. Více viz: <http://www.ethnography.webspace.virginmedia.com>

NOVINKA: Orbis scholae 3/2014

Poslední loňské číslo časopisu Orbis scholae uveřejňuje výstupy z konference Standardy a kariérní systémy v učitelství: zahraniční přístupy a česká cesta, která se konala v listopadu na PdF MU. Uveřejňuje následující studie: Vývoj standardizace profesí učitelů v České republice – nekonečný příběh? (K. Rýdl), Problém štandardizácie učiteľskej profesie v kontexte profesijného rozvoja učiteľov na Slovensku (Š. Porubský, B. Kosová, I. Pavlov), Standardy pro učitelství jako cesta ke kvalitě: reflexe vývoje ve Spolkové republice Německo (M. Janík, K. Pešková, T. Janík), Profesní standardy učitelů v Anglii, Walesu a Severním Irsku (K. Pávková), Standard učitelství profesie ve Skotsku (J. Voda), Vybrané zahraniční programy hodnocení učitelů s využitím profesních standardů (K. Starý) a Standardy v učitelství: zahraniční přístupy a pokus o jejich zhodnocení (T. Janík, M. Píšová, V. Spilková).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 6/2014

Šesté loňské číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: Subjective determinants of the development of foreign language teacher expertise (S. Hanušová, M. Píšová, K. Kostková, V. Janíková, P. Najvar), Dialogism and classroom interaction in English language teaching: A review of Czech research (F. Tůma), The impact of marketisation on undergraduate curriculum in an English university: A Bernsteinian analysis (N. Brady, A. Bates), High autonomy and low accountability: Case study of five Czech schools (D. Dvořák, P. Urbánek, K. Starý) a "You shouldn't." Three observations on the necessity of moral education (J. Hábl). Dále obsahuje diskusi P. Mencka One pattern – various realizations: The TIMSS lessons in light of a theory of classroom.

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: Pedagogika 4/2014

Čtvrté loňské číslo Pedagogiky obsahuje následující stati: O povaze pedagogické teorie aneb jak chápat výchovné ideály (M. Strouhal), Vztah prokrastinace a locus of control v akademickém prostředí (J. Procházka, A. Bláhová, T. Mokrý, P. Šimková, A. Vodička, R. Zzulka, S. Ježek, M. Vaculík), Morálne usudzovanie merané testom DIT u stredoškôľakov (vo vzťahu k pohlaviu, veku a vierovyznaniu) (L. Kaliská, J. Kaliský), Analýza metodologických postupů publikovaných prací v oblasti zážitkové pedagogiky (A. Dvořáčková, M. Šulcová, I. Jirásek) a diskusní příspěvky: Standardy základního vzdělávání pro výuku chemie (M. Rusek) a Standardy: jak si je uděláme, takové je budeme mít (D. Dvořák).

<http://userweb.pedf.cuni.cz/pedagogika/>

NOVINKA: Studia paedagogica 4/2014

Nové číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje stati: On the Way to Dialogic Teaching: Action Research as a Means to Change Classroom Discourse (K. Šedřová, R. Švaříček, M. Sedláček, Z. Šalamounová), Intergenerational Learning Among Teachers: An Interaction Perspective (P. Novotný, K. Brücknerová), Evaluating the Effectiveness of a Professional Development Programme on Pupil Well-being in Primary Schools (M. Penninckx, J. Vanhoof, P. Van Petegem), "Send in the Clowns!", or the Imagination at Work: the Narratives of Three Pediatric Ward Clowns (F. Gobbo) a Work Environment and Well-being of Academic Faculty in Czech Universities: A Pilot Study (K. Zábřorská, J. Mudrák, P. Květoň, M. Blatný, K. Machovcová, I. Šolcová). Dále jmenujme uveřejněné studentské studie: School as Space: Spatial Alterations, Teaching, Social Motives, and Practices (G. Rišler, A. Bossen, N. Blasse) a An Integrative Review of Literature on Learners in the Digital Era (E. G. Echenique).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

NOVINKA: E-pedagogium 4/2014

Další loňské číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: New Possibilities of Analysis of Experimental Data in Pedagogical Research (V. Polášek, L. Sedláček), Development of Information Technology Competences at the University as a Place of Scientific Research and of Education of Intellectual Elites (M. Muchacki), Evaluation of Primary Prevention of Risk Behaviour in Preschool Education Institutions from the Perspective of Teachers (V. Kocourková, J. Kantorová, A. Šafránková), Diagnostic Tests in Czech for the Children of Immigrants Attending Primary Schools (K. Vodičková, Y. Kostelecká), Muslim Children in Czech Schools (P. Kliment, J. Šotola), Early Intervention in Context of Special Education – Communication between Parents of Hearing Impaired Children and Professionals with an Emphasis on Auditory-verbal Therapy (A. Hanáková), Knowledge of Pupils with Special Educational Needs and Inclusion in Teachers at Common Primary Schools (I. Horváthová, D. Finková), Children with Cochlear Implants: Educational Placement and School Adjustment (J. Wu), Art Therapy as Part of Special Pedagogy (P. Potměšilová, M. Potměšil), Comparison of Live Satisfaction and ITS Components in Current Teachers and Selected Profession GROUPS (M. Sigmund, J. Kvintová, M. Pugnerová, H. Hřebíčková), Approaches to the Development of a Child's Personality According to Carl R. Rogers (E. Šmelová) a Poetry in School – the Old Issues and New Challenges (V. Řeřichová, J. Vala, J. Sladová).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

Sociální pedagogika 2/2014

Druhé loňské číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie Psychosociální aspekty nadváhy a obezity dětí raného a předškolního věku v kontextu vybraných sociodemografických ukazatelů v ČR a v některých dalších zemích (H. Včelařová, M. Chráska, J. Martincová, P. Andrysová), Konstruování identity ženy v kontextu konverze k islámu (M. Sedláková),

Jak se rodí gender v diagnostickém ústavu (J. Benešová), Limity českého pojetí multikulturní výchovy (A. Preissová Krejčí, J. Máčalová), Jazykové vzdělávání pro dospělé přistěhovalce v České republice a ve Švédsku a používání cílového jazyka účastníků těchto kurzů (M. Öbrink Hobzová), Pedagogický pracovník v integrovaném vzdělávání a integrované výchově (P. Potměšilová, M. Potměšil) a Výchovné poradenství očima žáků základních škol (P. Kalibová, R. Zikmundová).

<http://soced.cz>

Scientia in educatione 2/2014

V druhém loňském čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující studie: Role multimédií ve výuce přírodních věd (T. Odcházalová), Efekt zařazení chemie do kurikula středních odborných škol nechemického zaměření (M. Rusek), Tvoření úloh a jejich implementace jako obousměrný proces: případ učitelů mateřských škol (M. Tabach, R. Barkai, E. Levenson, D. Tirosh, P. Tsamir), Témata výzkumu v přírodovědném vzdělávání (M. Kekule), Výzkum pomocí oční kamery ve fyzikálním vzdělávání (M. Kekule), Reflexia na stav a perspektívy didaktiky biologie z pohledu situácie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (K. Ušáková).

<http://www.scied.cz/>

NOVINKA: Lifelong Learning 3/2014

Třetí číslo roku 2014 časopisu Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání obsahuje tyto studie: Rozvod ako výsledok krízy v rodine a jeho vplyv na správanie detí (P. Tománek), Gender v pedagogické komunikaci (L. Zormanová), Reflexe a sebereflexe v oblasti kompetencí: komparativní pohled vysokoškolských učitelů a jejich studentů (K. Tomšíková, L. Smékalová, M. Slavík), Systém řízení pohybových aktivit jako součást celoživotního vzdělávání (P. Matošková, K. Kovář, V. Süß), Postoje študentov doplňujúceho pedagogického štúdia k rozvoju ich klúčových kompetencií školou (M. Kosturková).

<http://icv.mendelu.cz/lifelonglearning>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2014

V již čtvrtém čísle stále vznikajícího časopisu byly publikovány tyto výzkumné texty: Homosexualita v pedagogicko-psychologickém pojetí (D. Štěrbová, M. Rašková), The complex analysis of early childhood institutional change (S. Golyán), Pregraduální příprava učitelů na integrované přírodovědné vzdělávání na primární škole (J. Petrová, D. Stolinská), Přístup předškolních pedagogů a studentů oboru učitelství pro mateřské školy k dramatické výchově (A. Berčíková) a Violence and aggression in interpersonal contacts at school (M. Dubis). V tomto čísle můžete nalézt také recenze na odborné publikace Interkulturní vzdělávání učitelů primární školy, Částková, P. (D. Stolinská – rec.) a Učitel a rodič, Čapek, R. (V. Švrčinová – rec.).

<http://kpv.upol.cz/magister.php>

Komenský 2/2014

Jak funguje pedagogika Montessori na druhém stupni základní školy? Kolik českých žáků má zkušenosti s kyberšikanou, sextingem a rizikovým seznamováním na internetu? Co může říct portfolio o učení žáka? Na tyto a mnohé další otázky odpovídá druhé číslo 139. ročníku časopisu Komenský. První otázce je věnován rozhovor s ředitelkou ZŠ Gajdošova Markétou Olbertovou. Na této základní škole začínali s pedagogikou Montessori už v roce 2005 a před třemi lety ji rozšířili i na druhý stupeň. Druhá otázka je zodpovězena odborníky z Univerzity Palackého (K. Kopeckým, R. Szotkowskim a D. Gibadulinem) na základě výzkumu realizovaném na vzorku čítajícím více než 28 000 žáků z celé České republiky. *Příběhu učení skrze portfolio žáka* se pak věnuje A. Václavík. Do rubriky *Z výzkumů* dále přispěli H. Cídllová a P. Pazourová (*Zmínky o historii chemie v učebnicích chemie – opravdu motivují?*) a P. Sucháček (*Historie a současnost víceletých gymnázií*). V *Didactice* živě čtenáře L. Ziembová provede *Výukovou situací: jak zjistit délku kružnice (obvod kruhu) aneb Jak na to šel Archimédés*. Z textů v rubrice *Do výuky* se čtenáři mohou inspirovat „učením jinak“ na ZŠ Měšťanská či integrovanými učebními úlohami na 1. stupni základní školy. *Reportáž* nás vrací k prvnímu školnímu dni na ZŠ Masarova v Brně. Pedagogicko-psychologické problémy ve škole komentuje ve své poradně Václav Mertin, jazykovým otázkám se pak věnuje *Jazyková poradna*. V neposlední řadě najdou čtenáři v časopise recenze na aktuální publikace a stručné zprávy ze školství.

www.ped.muni.cz/komensky

Journal of Pedagogy 2/2014

Druhé, speciální, loňské číslo časopisu Journal of Pedagogy s názvem Body and Education II: Embodied Meaning, Emotions, Race and Communication obsahuje následující studie: Living in the senses and learning with love – John MacMurray’s philosophy of embodied emotion (J. MacAllister, M. Thorburn), A vulnerable disclosure: Dangerous negotiations of race and identity in the classroom (C. D. Hill), “The personal has become political”: A secondary teacher’s perceptions of her body in the classroom (Ch. A. Mallozzi), Contributions to the empirical study of immediacy in the pedagogical relationship through self-narratives (J. Manarte, A. Lopes, F. Pereira), Gesture, meaning-making, and embodiment: Second language learning in an elementary classroom (A. Rosborough) a The docile body – Reflecting the school (Z. Bánovčanová, D. Masaryková).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

NOVINKA: Pedagogika.sk 1/2015

První letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Možné inovácie v profesijnom rozvoji učiteľov (A. Kubalíková), Globálne rozvojové vzdelávanie na Fakulte ekonomiky a manažmentu SPU v Nitre – jedna z foriem internacionalizácie vzdelávania (E. Svitačová, A. Mravcová, D. Moravčíková) a Rozvod ako krízové obdobie rodiny a jeho vplyv na správanie detí (P. Tománek).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

Dvořáčková, J., Pabian, P., Smith, S., Stöckelová, T., Šima, K., & Virtová, T. (2014). *Politika a každodennost na českých vysokých školách. Etnografické pohledy na vzdělávání a výzkum*. Praha: SLON.

Kniha rozrušuje řadu zažitých představ o českých vysokých školách, především tu, podle které není vůbec možné realizovat kvalitní vysokoškolské vzdělávání a kvalitní výzkum při vysokém počtu studujících. Je výstupem týmového etnografického výzkumu, který autorky a autoři v letech 2011–2013 prováděli na pěti katedrách českých vysokých škol, včetně jedné školy soukromé. Autorský kolektiv zkoumá a ukazuje pluralitu vzdělávacích kontextů a dopady vysokoškolské a vědní politiky na různých typech škol a v různých oborech, včetně dopadů zcela nezamýšlených. Jednotlivé kapitoly se věnují klíčovým otázkám vysokého školství: podobám učení a výuky v kontextu masového vysokoškolského systému; flexibilitě a prekarizaci profesních drah vyučujících a výzkumníků; povaze a organizaci vědění vytvářeného a reprodukováného na akademické půdě; rozdílům a napětím mezi profesně a akademicky zaměřeným vzděláváním; a otázkou kvality vysokého školství. Mezi kapitoly jsou vloženy „mezihry“, které nasvěcují téma kapitoly ještě z jiného úhlu a v jiném žánru (např. srovnáním se zahraniční praxí nebo autobiografickým líčením). Knihu uzavírá rozhovor o praktických implikacích výsledků výzkumu, vedený mezi členy autorského týmu a Jiřím Nantlem, mj. bývalým náměstkem ministra školství. Kniha je psána etnografickým stylem a snaží se tak překročit hranice úzké akademické sociálněvědní komunity a přispět do dlouhotrvající debaty o vysokoškolské politice a jejích žádoucích reformách. Jak skutečně vypadá výuka a výzkum na českých vysokých školách? Škodí akreditace a „kafemlejnek“ vysokým školám? Zhoršují masu studujících kvalitu vzdělávání? Jak se žije „létajícím profesorům“? Jak mění životy kateder nárůst projektového financování? Je profesní kurikulum praktické a akademické neuplatnitelný luxus?

Renata Kociánová, et al. (2014). *Analysis and comparison of forms and methods for the education of older adults in the V4 countries*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta.

The book is based on national studies which are systematically compared in an attempt to address four key themes. First, the authors place the education of older adults in context, along with focusing on political, legal, economic, social and cultural aspects. Second, the publication, which is also dedicated to the working life of older adults and examines the labour market, the issues of discrimination and equal treatment, age management, education and human development in organizations. Third, the system of older adult education is described, including the process of institutionalization, the providers of older adult education, and the content of this education. Fourth, the publication explores the themes of traditional methods, current trends and outlooks for the education of older adults.

NOVINKA: Thorová, K. (2014). *Vývojová psychologie*. Praha: Portál.

Publikace podává srozumitelný výklad vývoje člověka napříč celým životním cyklem. Zachycuje proměny lidské psychiky a chování od početí a prenatálního života až po umírání a smrt. Pohled na vývoj člověka je pojat moderně a vysoce aktuálně, témata jsou předkládána v nových kontextech. V první polovině knihy najdeme podrobně zpracovaný vývoj sociální interakce, morálky, osobnosti, myšlení a řeči. Jedna z kapitol je věnována rozdílům mezi pohlavími. Druhá polovina knihy se zaměřuje na dílčí vývojová období. Zpracovány byly nové poznatky z neuropsychologie, genetiky a epigenetiky, zajímavé jsou výsledky výzkumů deklarující až těžko uvěřitelné kojenecké schopnosti zachytitelné jen díky moderním technologiím. Pozornost je věnována mj. rodičovství osob stejného pohlaví, detailně je rozpracována kapitola týkající se umírání a smrti. Publikace se opírá o vědecké poznatky, je bohatě vybavena odkazy na českou i zahraniční literaturu, rekapituluje kritické názory a snaží se čtenáře nasměrovat k otevřenému myšlení. Poukazuje na rozdílnost různých pohledů, varuje před přílišnou unifikací a stereotypizací, věnuje se různým mylným přesvědčením a mýtům. Kniha ilustruje zajímavost a pestrost oboru, svou názorností a příklady ze života dokáže upoutat i zájem laiků.

NOVINKA: Hendl, J. (2014). *Statistika v aplikacích*. Praha: Portál.

Publikace navazuje na Přehled statistických metod od Jana Hendla a ukazuje na široké využití statistiky a statistických metod v různých oborech a oblastech lidského života. Prvních pět kapitol představuje jednoduše pojatou učebnici základů sběru, analýzy a interpretace statistických dat. Autoři dalších kapitol popisují, jak je statistika využívána v řízení státu, ekonomii, pedagogice, sociálních vědách, medicíně, přírodních vědách a sportu. Vymezuji danou aplikační oblast, popisují statistické úlohy, s nimiž se v ní setkáváme, ukazují, jaké konkrétní výstupy má statistika v daném oboru či k jakým manipulacím s daty zde může dojít. Důraz je kladen na srozumitelnost výkladu. Příklady jsou vybírány tak, aby pomocí čísel a grafů přiblížily věcné vztahy v konkrétní problémové situaci. Kniha, jež pouze předpokládá středoškolské znalosti matematiky, je doplněna mnoha tabulkami a obrázky. Přílohy kromě statistických tabulek obsahují doporučení pro výuku statistiky, zásady státní statistiky a principy práce se soubory typu Big Data.

NOVINKA: Hník, O. (2014). *Didaktika literatury: výzvy oboru: od textů umělecké povahy k didaktice estetickovýchovného oboru*. Praha: Karolinum.

Autor monografie zastává názor, že existují tři oblasti, které je třeba mít v oboru didaktiky literatury i školním literárním vzdělávání na zřeteli a které je třeba udržovat v rovnováze, aby obor ani školní předmět neztratily estetické, resp. estetickovýchovné zaměření: (1) četba (četba literárních textů a její reflexe), (2) tvorba (konstrukce a rekonstrukce textu a jejich reflexe), (3) nauka (poznávání kontextů relevantních pro interpretaci textu, udržení kulturní kontinuity a kulturní

identity). V současném pojetí literárního vzdělávání stále převládá naukový přístup (redukovaný navíc na literární historii a frontální organizační formu výuky). Kniha ukazuje, že je třeba rozvíjet všechny významné oblasti literárního vzdělávání (z nauky např. literární teorii; četbu a tvorbu a jejich reflexi) a jiné přístupy než (tradičně) naukové, a to především z toho důvodu, že žáci mají rozumět literatuře tak, jak převládá v reálném životě, ve čtenářství, v kultuře.

NOVINKA: Michek, S. (2014). *Kolegiální evaluace školy*. Hradec Králové: Gaudeamus.

Publikace se zabývá kolegiální evaluací školy. V první kapitole autor zmapoval, co to je kolegiální evaluace, z jakých kontextuálních východisek čerpá, kde je využívána, jak je používána ve vzdělávání, jaké jsou s ní zkušenosti nejen v zahraničí, ale i v ČR. Poté informuje o empirickém výzkumu – smíšeném výzkumném designu, který uskutečnil nejen na odborných školách v České republice. Jádrem sdělení tvoří čtyři "příběhy" – případové studie kolegiální evaluace odborných škol a témata výzkumu. Případové studie popisují záměry, plánování, realizaci a výsledky uskutečněné hodnotící návštěvy hodnotiteli. Tématy zkoumání kolegiální evaluace byly: názory a postoje ke kolegiální evaluaci, podmínky ke kolegiální evaluaci, kompetence zúčastněných, průběh kolegiální evaluace a přínosy pro školy z kolegiální evaluace a pojetí kolegiální evaluace u odborných a u základních škol. V předposlední kapitole jsou shrnuty a diskutovány výsledky výzkumu a jsou zde identifikovány a rozebírány tyto podpůrné faktory kolegiální evaluace: postoje k evaluaci, podmínky ke kolegiální evaluaci (např. časové, finanční, kapacitní, lidské zdroje, atmosféra, výběr školy), zkušenosti s evaluací, kompetence účastníků kolegiální evaluace (např. evaluační, komunikační, týmová spolupráce), interakce hodnocené školy a týmu hodnotitelů, podpora kolegiální evaluace (např. vedení školy, metodika, projekt, vnější prostředí). Na závěr jsou částečně zodpovězeny výzkumné otázky a nabídnuty perspektivy dalšího zkoumání kolegiální evaluace. Tj. hodnocení týmem kolegů ze stejného prostředí, kteří mají porozumění konkrétní situaci a citlivě tak mohou napomoci při rozvoji školy.

NOVINKA: Lukášová, H. (2014). *Studentské portfolio jako výzkumný prostředek poznání cesty k učitelství: příspěvek k autoregulaci profesního učení a seberozvoje*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati.

Monografie „Studentské portfolio jako výzkumný prostředek poznání cesty k učitelství. Příspěvek k autoregulaci profesního učení a seberozvoje“ se zrodila v přesvědčení, že záměrně a smysluplně vytvářené studentské portfolio, na úrovni jednotlivce i celých skupin studentů, má v sobě zatím nevyužité výzkumné možnosti. Naším záměrem bylo zmiňovaný předpoklad doložit na několika výzkumných příkladech, a to v návaznosti na dosud známé teoretické poznatky.

NOVINKA: Chráska, M. (2014). *Základy kvantitativně orientovaného výzkumu v pedagogice*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, Fakulta humanitních studií.

Publikace *Metody pedagogického výzkumu* přináší základy kvantitativně orientovaného výzkumu v pedagogice. Objasňuje podstatu klasického pedagogického výzkumu a analyzuje jeho základní fáze. Pozornost věnuje informačním zdrojům pedagogického výzkumu a předkládá výhody i nevýhody kvantitativního přístupu. Věnuje se otázkám měření v pedagogickém výzkumu. Renomovaný český autor, prof. PhDr. Miroslav Chráska, CSc., zde vysvětluje mimo jiné podstatu měření, úroveň měření a diskutuje vlastnosti dobrého měření. Popisuje základní metody zpracování výsledků měření a věnuje se nejčastěji používaným metodám sběru dat v pedagogickém výzkumu. Zaměřuje se nejen na běžně používané metody, ale také na metody v pedagogickém výzkumu méně časté (sémantický diferencál, Q-metodologie, faktorová analýza, shluková analýza). Kniha je určena zejména studentům pedagogických oborů a pedagogům.

NOVINKA: Mudrák, J. (2015). *Nadané děti a jejich vývoj*. Praha: Grada Publishing.

Nadání je obvykle považováno za stabilní rys osobnosti, který je možno objektivně zjišťovat a jehož úroveň předurčuje budoucí profesní a studijní výsledky. Tento koncept nadání se v posledních letech stal důležitou součástí českého vzdělávacího prostředí: jsou jím ovlivňovány politiky škol a dalších vzdělávacích institucí, podílí se na výchovných a vzdělávacích postupech uplatňovaných rodiči a vyučujícími a také utváří to, jak o sobě uvažují sami žáci a studenti. Kniha analyzuje limity tohoto pohledu na nadání a představuje širší rámec založený na současných výzkumech optimálních podmínek rozvoje lidského potenciálu. Nadání je zde představeno jako jev, který je vytvářen či narušován ve vztahu dítěte s druhými lidmi. Přinejmenším stejně důležitou roli jako individuální potenciál tak hraje to, jak je tento potenciál vnímán okolím dětí i dětmi samotnými a jak je na tomto základě rozvíjen. Výsledky psychologických studií jsou v knize dokumentovány příběhy mimořádně nadaných dětí a studentů, což předkládaným závěrům dodává na čtivosti a srozumitelnosti.

NOVINKA: Matějek, M. (2014). *Dětský svět ve středověku*. Ostrava: Moravapress.

Monografie se zabývá postojem západní latinské společnosti k dětství, který se vyvíjel během tisíce let středověku. Dítě našlo centrální místo v křesťanské společnosti. A to nejenom dětství privilegované a šťastné, ale také většinové – dětství rolníků, řemeslníků a také chudáků a tuláků vystavených utrpení a násilí ze strany dospělých. V důsledku silné mortality docházelo k častým proměnám rodiny. Děti často vyrůstaly s nevlastními rodiči. Vlastní rodinu opouštěly také při vstupu do kláštera nebo při odchodu do učení, na studia či na cesty.

NOVINKA: Nováková, J. (2014). *Aktivizující metody výuky*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

Text se zabývá aktivizujícími metodami výuky, které by měly zaujmout významnější místo v didaktické interpretaci učiva na všech úrovních škol, neboť jedinečným způsobem umožňují syntézu poznatků z různých předmětů a jejich využívání v praktických nebo didakticky upravených úlohách či situacích. V textu je uvedena klasifikace vyučovacích metod z různých pohledů a prostor je věnován jak problematice funkce a výběru vyučovací metody, tak i otázkám motivace a výukových cílů. Aktivizující pojetí vyučování je popsáno s důrazem na teoretická východiska a historické zkušenosti. Text je orientován na představení elementárních pojmů, principů aktivizujícího pojetí výuky, jeho přínosů a úskalí. Oblast aktivizujících metod je pojata především se zaměřením na problematiku odborného výcviku, klasifikaci, popis a využití jednotlivých metod. V textu jsou uvedeny i konkrétní příklady aplikace aktivizujících metod z praxe.

NOVINKA: Lojdová, K. (2014). *Zvol si mou cestu! Edukační aktivity subkultury freeganů ve veřejném prostoru*. Brno: Masarykova univerzita.

Monografie představuje výsledky etnografického výzkumu v subkultuře freeganů. Freegani jsou lidé, kteří si dobrovolně zvolili skromný životní styl, a to zejména z environmentálních důvodů. Freegani jsou si vědomi toho, že do určité míry participují na konzumní společnosti, přesto v jejím rámci hledají způsoby, jak míru konzumu snížit. Svůj osobitý životní styl si však nenechávají pouze pro sebe a nabízejí ho také široké veřejnosti. Jejich edukační působení rámujeme konceptem veřejné pedagogiky. Identifikujeme v něm cíle a prostředky, které k edukaci užívají. Freegani se tak pasují do role specifických a nikým nezvaných vzdělavatelů. Proto je můžeme označit jako neoficiální vzdělávací agenty. Je v konzumní společnosti luxusem mít, nebo nemít? Existuje v dnešní době ještě revolta, nebo jsou její současné projevy jen mainstreamem s komerční značkou revolty? Jakou stopu zanechává člověk v přírodě? Jakou stopu zanechává v člověku kultura, zejména ta konzumní? Zamysleme se nad těmito otázkami spolu s těmi, kteří ke vzdělávání nebyli formálně ustanoveni, přesto se na něm chtějí svým způsobem podílet. Publikace otevírá uvažování o edukační realitě v současnosti, které se nevztahuje jen ke vzdělávacím institucím, ale i k širokému veřejnému prostoru.

NOVINKA: Dvořáková, M. (2014). *Aktuální témata učení a vzdělávání dospělých*. Praha: Česká andragogická společnost.

V září 2014 vydala Česká andragogická společnost metodickou příručku *Aktuální témata učení a vzdělávání dospělých*. Autorsky se na jednotlivých kapitolách podíleli Miroslava Dvořáková, Jiří Slavík, Martin Svoboda a Jaroslav Veteška. Publikace vyšla jako 10. svazek edice Česká a slovenská andragogika. Publikace má za cíl pomoci lektorům, tutorům a dalším pracovníkům vzdělávání dospělých k sebevzdělávání a dalšímu profesnímu rozvoji.

NOVINKA: Kubiátko, M. (2014). *Vplyv rôznych faktorov na postoje žiakov základných škôl k prírodovedným predmetom*. Brno: Masarykova univerzita.

Výskum postojov žiakov a študentov je aktuálnou problematikou, týkajúcou sa vyučovacieho procesu rôznych predmetov. Postoje k prírodovedným predmetom a ich skúmanie sú radené v dnešnej dobe medzi dôležité výskumné oblasti, a to najmä kvôli vzájomnému vzťahu medzi postojmi žiakov k predmetu a ich úspešnosťou v tomto predmete. Hlavným cieľom výskumného šetrenia je zistiť postoje žiakov druhého stupňa základných škôl k prírodovedným predmetom. Okrem uvedeného hlavného cieľa je snahou zistiť, či existuje vplyv nezávislých premenných (gender, ročník, obľúbený predmet a osobnosť učiteľa) na postoje k prírodovedným predmetom. Výskumnú vzorku tvoria žiaci druhého stupňa základných škôl. Ako výskumný nástroj je použitý dotazník so škálovanými položkami. Získané dáta sú vyhodnocované metódami deskriptívnej, induktívnej a viacrozmernej štatistiky.

NOVINKA: Hladík, J. (2014). *Multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Publikace je zaměřena na multikulturní kompetenci studentů pomáhajících profesí. Teoretický rámec tvoří vyjasnění poradenského paradigmatu multikulturní kompetence. Pozornost je soustředěna na možnosti jejího měření a hodnocení. Publikovány jsou zde výzkumy, které umožňují pohled na multikulturní kompetenci z hlediska různých stupňů vzdělávání. Výzkum vztahů složek multikulturní kompetence je završen konstrukcí hierarchického modelu, který má podpořit efektivní multikulturní edukaci studentů pomáhajících profesí.

NOVINKA: Kasperová, D. (2014). *Výchova průmyslového člověka a firma Baťa v meziválečném Zlíně*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.

Publikace *Výchova a vzdělávání průmyslového člověka a firma Baťa v meziválečném Zlíně* je rekonstrukcí významných forem a institucí meziválečného firemního vzdělávání ve zlínské firmě Baťa v rámci konceptu modernizace, racionalizace a Taylorova systému scientific management, kdy praxe měla být řízena vždy na základě vědeckých poznatků. Fenomén firemního vzdělávání a socializace člověka je nahlížen v kontextu vývoje firmy, vývoje vzorového průmyslového města, péče o zaměstnance a především s ohledem na prosazovaný zlínský model výchovy průmyslového člověka. Z hlediska metodologického se publikace opírá o teorii první a druhé moderny U. Becka, přičemž aktivity zlínského firemního vzdělávání a péče o zaměstnance ve firmě Baťa lze interpretovat v rámci Beckových východisek tzv. první moderny. Zkoumaná problematika je rovněž vztahována k teorii reflexivní modernity A. Giddense. Přitom je poukázáno, že jsme v analyzovaném případě konfrontováni především se znaky klasické moderny, jak je vyjmenovává A. Giddens, nikoli s příkladem reflexivní modernity.

KNIHY, KE KTERÝM NEMÁME K DISPOZICI ANOTACI:

- Uhlířová, J. (2013). *Hledání cesty profesionalizace učitelů primární školy v letech 1948–1989*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- NOVINKA: Janský, P. (2014). *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Hradec Králové: Gaudamus.
- NOVINKA: Lašek, J. (2014). *Čtyři pohledy na rodinu*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- NOVINKA: Svobodová, Z. (2014). *Výchova ve světověku*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- NOVINKA: Vraštilová, O. (2014). *Dětská literatura a čtenářská gramotnost v cizím jazyce*. Hradec Králové: Gaudeamus.

Redakční poznámka: Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

VÝZVA PRO AUTORY LIFELONG LEARNING 2/2015

Psychologické fenomény ve vzdělávání

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

redakce časopisu si Vás dovoluje informovat o tom, že 2. číslo časopisu v roce 2015 připravujeme jako monotematické. Rádi bychom se v tomto čísle zaměřili na psychologické aspekty, které mohou hrát roli ve vzdělávání – na ty, které vzdělávacímu procesu v jeho jednotlivých stupních a formách pomáhají, ale i na ty, které mohou přinášet komplikace. Příspěvky se mohou věnovat např. nejružnějším sociálně-psychologickým jevům, vývojovým nebo i osobnostním zvláštnotem, žákům a studentům se specifickými potřebami. Zajímají nás i příspěvky zaměřené na učitele a lektory z psychologického pohledu. Přivítáme však i další témata z oblasti psychologie.

Budeme rádi zejména za empirické studie s adekvátní metodologií. Své místo ale naleznou i teoretické či přehledové studie. Informovat lze rovněž o plánovaných či proběhlých akcích (konference, workshopy, projektové aktivity aj.) a uvítáme i recenze knih s relevantní tematikou.

Pokud se rozhodnete do tohoto čísla časopisu přispět, informujte o tom, prosím, co nejdříve redakci zasláním krátkého abstraktu (e-mailem: lucie.foltova@mendelu.cz). Kompletní texty zpracované dle pokynů pro autory (dostupné na stránkách časopisu: <http://icv.mendelu.cz/cz/lifelonglearning>) pak budeme očekávat do **31. 3. 2015** na e-mailové adrese: lucie.foltova@mendelu.cz nebo lifelonglearning@mendelu.cz.

Konečná publikace textů bude závislá na výsledcích recenzního řízení a rozhodnutí redakční rady. Číslo vyjde v září roku 2015.

Časopis je indexován v databázi EBSCO a je zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice. Na Vaše příspěvky se těší redaktorka časopisu a editorka připravovaného čísla Mgr. et Mgr. Lucie Foltová.

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.